

OMDAT IEDER KIND TELT!

Strategische Koers Stichting CPOV e.o. 2019 -2023

Strategische Koers

Stichting CPOV e.o.
2019 -2023

**OMDAT IEDER
KIND TELT!**

C P O V

Stichting CPOV e.o.

Landjuweel 16-5
3905 PG Veenendaal
tel. 0318 - 51 90 76
e-mail: info@cfov.nl

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	6
1. Inleiding & leeswijzer	8
2. Wij zijn (het) CPOV: onderwijs voor ieder kind	12
3. Blik op onze omgeving, wat zijn onze uitdagingen?	18
4. Christelijk onderwijs voor ieder kind	24
5. Toekomstbestendig onderwijs voor ieder kind	28
6. Onderwijs voor ieder kind door medewerkers met passie	34
7. Onderwijs voor ieder kind vanuit verbinding en samenwerking	38
8. Onderwijs voor ieder kind mogelijk maken (middelen en randvoorwaarden)	42
9. Van beleid naar praktijk, van belofte naar resultaat	44
Bijlage	48

OMDAT IEDER KIND TELT!

Met gepaste trots presenteren we de nieuwe Strategische Koers 2019-2023 'Omdat ieder kind telt!' van de Stichting Christelijk Primair Onderwijs Veenendaal en omstreken (CPOV). Trots, omdat het een plan is van ons allemaal en het resultaat van mooie gesprekken en discussies over de toerusting en ontwikkeling van onze leerlingen. Gesprekken met leerlingen, ouders, schoolteam en schooldirecteuren, maar ook met samenwerkingspartners en relaties over toekomstgericht christelijk onderwijs en over het belang dat ieder kind mee kan doen, wat zijn of haar talenten ook zijn. Ieder kind is een uniek schepsel van God. Een kind met een eigen karakter en eigen talenten. Omdat ieder kind telt!, sluit ons

onderwijs aan bij de talenten van ieder kind, zodat het plezier ervaart in het leren, ook als dit moeite kost. Steeds weer is de vraag leidend: 'Wat heeft dit kind nodig?' We bieden gelijke kansen voor iedereen en erkenning van ieders unieke talent: van het kind dat extra ondersteuning nodig heeft tot het kind met bijzondere talenten.

Dat doen we in een wereld die volop in beweging is: maatschappelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van globalisering, duurzaamheid, burgerschap, technologie en digitalisering volgen elkaar in hoog tempo op. Dat heeft impact op ons onderwijs. Binnen het onderwijs zelf zijn er ook tal van ontwikkelingen die ons raken: het dreigende lerarentekort, discussies

over de kwaliteit van het onderwijs, de prestatiedruk in relatie tot rendementsdenken, mondige leerlingen en veranderende betrokkenheid van ouders.

Ook secularisatie en pluriformiteit doen zich gelden. Juist in deze tijd is bezinning op levensbeschouwelijk onderwijs steeds belangrijker. Kinderen groeien niet meer vanzelfsprekend op in een christelijke traditie. Wij zien het als onze taak verhalen te vertellen in een betekenisvolle context om daarmee betekenis te geven aan het leven. De Bijbel is daarbij een belangrijke inspiratiebron.

Het kind staat centraal in al onze plannen en bij al ons handelen.

Tegen deze achtergrond hebben we onze Strategische Koers beschreven. In deze turbulente tijd is het de kunst de juiste koers voor CPOV uit te stippelen. Wat betekent dit alles voor het dagelijks werk van al onze medewerkers en voor onze samenwerkingspartners? In dit document beschrijven we ons antwoord en onze ambities voor de

komende jaren: wat willen we bereiken en hoe willen we ons verder ontwikkelen? Steeds met het oog op de toekomst en de liefde voor het kind. Het kind staat centraal in al onze plannen en bij al ons handelen.

Deze Strategische Koers geeft de richting aan, maar biedt ook ruimte om de thema's die ons met elkaar verbinden te vertalen naar de dertien unieke scholen van CPOV. Met andere woorden: dit strategisch document is een belangrijke leidraad dat de kaders aangeeft; op basis hiervan stellen de scholen hun eigen Schoolplan op.

Samen met leerlingen, ouders en verzorgers, schoolteams, directeuren en stafmedewerkers gaan we de komende jaren aan de slag om de koers naar de praktijk te vertalen met het oog op onze belangrijkste taak: de ontwikkeling van onze leerlingen. Door de zorgvuldige wijze waarop dit document tot stand is gekomen met de inzet en bijdrage van velen, heb ik er vertrouwen in, dat iedereen binnen CPOV zich in de ambities herkent en zich daar met plezier en enthousiasme voor wil inzetten.

Johan van Leeuwen
College van Bestuur Stichting CPOV e.o.

1

INLEIDING & LEESWIJZER

Ons onderwijs is onderdeel van de samenleving in Ochten, Veenendaal en Zetten. Daarom zijn velen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van onze leerlingen ook betrokken bij de totstandkoming van onze nieuwe Strategische Koers 2019-2023. Juist omdat onze medewerkers en samenwerkingspartners in de dagelijkse praktijk duurzame oplossingen zoeken en vinden, voor de complexe vraagstukken die vanuit de samenleving ons onderwijs binnenkomen.

Kortom, we hebben niet gekozen voor een 'top-down'-benadering, waarin het bestuur een nieuw beleidsplan opstelt, maar voor een brede en interactieve dialoog, die in 2017 van start is gegaan. Tijdens deze dialoog stonden de CPOV-identiteit (wat wij willen zijn) en het CPOV-imago (hoe wij bekend willen staan) centraal. We kozen voor een brede dialoog omdat het vormingsproces van kinderen plaatsvindt in partnerschap met de ouders en de omgeving van de school,

de samenleving als zodanig in de breedte van de zin. Maar ook de kerken, lokale overheden en bedrijven en andere scholen. We willen een rijke leeromgeving creëren, waarin kinderen kansen krijgen hun talenten te ontwikkelen en toe te passen. De relatie met onze partners en doelgroepen bepaalt mede hoe wij overkomen als stichting en of het ons lukt om de kloof tussen wat wij willen zijn (identiteit) en hoe wij overkomen (imago) zo klein mogelijk te maken en te houden.

Tijdens de CPOV-startdagen van 2017 en 2018 hebben we alle CPOV-medewerkers uitgedaagd om mee te denken over deze relevante thema's, onze uitgangspunten en onze ambities voor de komende jaren. Ouders hebben input geleverd tijdens een rondetafelgesprek en diverse belanghebbenden zijn geïnterviewd over hun visie op CPOV en onze bijdrage aan het onderwijs in Veenendaal, Ochten en Zetten.

Ook leerlingen van de groepen 8 van vrijwel alle CPOV-scholen hebben ons verteld wat zij belangrijk vinden en hoe een goede en fijne school er in hun ogen uit moet zien.

Met deze input zijn we in verschillende samenstellingen verder gegaan. Met onze schooldirecteuren, intern begeleiders en bouwcoördinatoren. Eerst als afzonderlijke groepen en later tijdens een tweedaagse hebben we met elkaar gebrainstormd over het onderwijs van vandaag en morgen, over de rol en betekenis

De basis van waar we voor staan: goed onderwijs voor ieder kind, want in ieder kind schuilen unieke talenten.

van onze identiteit, over hoe kinderen zich ontwikkelen en hoe wij met gepassioneerde medewerkers het verschil kunnen en willen maken en wat ons als CPOV-scholen verbindt.

De opbrengsten en input van al deze bijeenkomsten is door de werkgroep Dialoog (samengesteld uit vertegenwoordigers namens schooldirecteuren en intern begeleiders) verwerkt en vertaald naar dit document met per hoofdstuk/-thema zogeheten richtinggevende uitspraken die onze ambities en doelstellingen beschrijven. Na afstemming met de Raad van Toezicht en na instemming door de GMR is de Strategische Koers definitief vastgesteld.

LEESWIJZER

Als eerste geven we een korte schets van onze organisatie: CPOV. Onder de noemer 'Wij zijn CPOV' gaan we in op onze kernopdracht, onze identiteit en missie en onze kernwaarden. We beantwoorden de vraag 'Waarom bestaan wij (WHY)?'. Ze vormen de basis van waar we voor staan: goed onderwijs voor ieder kind, want in ieder kind schuilen unieke talenten.

Vanuit de in dialoog verkende CPOV-identiteit en het CPOV-imago hebben we samen ontdekt dat het hart van onze Strategische Koers wordt gevormd door vier verbindende thema's. Met deze thema's geven we aan hoe we omgaan met de uitdagingen en vraagstukken uit onze omgeving en wat onze ambities zijn met betrekking tot de nabije toekomst. We beantwoorden hiermee de vraag: 'Wat willen wij (WHAT)?' Hierbij leggen we een belangrijke focus op onze levensbeschouwelijke identiteit (hoofdstuk 4) en onze onderwijskundige en pedagogische identiteit (hoofdstuk 5).

Per hoofdstuk en thema geven we op hoofdlijnen aan wat we willen bereiken met elkaar in de periode 2019-2023. We doen dat aan de hand van zogeheten richtinggevende uitspraken. Het beschrijft de (gewenste) situatie, die we willen tegenkomen en ervaren als we in 2023 een kijkje nemen in één van de CPOV-scholen. De richtinggevende uitspraken zijn inspirerende beloften en beschrijvingen. Daarmee bieden we ruimte en flexibiliteit om in te spelen op de actualiteit en nieuwe vragen en uitdagingen. Per CPOV-school zijn de uitgangspunten van deze Strategische Koers de basis voor de school(beleids)plannen. In deze schoolplannen wordt de concrete en praktische vertaling op schoolniveau gemaakt: 'Hoe geven we ons onderwijs vorm (HOW)?'

ONZE VIER ZEKERHEDEN ZIJN:

Christelijk onderwijs voor ieder kind!

Toekomstbestendig onderwijs voor ieder kind!

Onderwijs voor ieder kind door medewerkers met passie!

Onderwijs voor ieder kind vanuit verbinding en samenwerking!

2

WIJ ZIJN CPOV: ONDERWIJS VOOR IEDER KIND

‘Goed onderwijs voor ieder kind, want in ieder kind schuilen unieke talenten’, dat is onze kernopdracht. Onderwijs waarbinnen waarbinnen we talenten ontdekken en ontplooiën met als doel kinderen voor te bereiden op de maatschappij van morgen. Onze teams verstaan de kunst om deze talenten aan te spreken.

Wij zijn een professionele stichting voor primair onderwijs in de regio Veenendaal, Ochten en Zetten. Met onze scholen verzorgen we kwalitatief hoogwaardig, toekomstbestendig en passend onderwijs. Wij geven aan dit onderwijs invulling vanuit onze christelijke levensvisie. Deze identiteit is gebaseerd op de Bijbel met als kernwaarde liefde voor en van God en liefde voor en van elkaar.

In dit hoofdstuk beschrijven we onze missie en

visie (WHY) en wat we willen bereiken met ons onderwijs (WHAT). Hoe we deze missie, visie en doelen in de praktijk willen brengen wordt in dit document verder uitgewerkt. In de bijlage wordt dit concreet vertaald naar indicatoren die zijn ingedeeld naar ‘meetbaar, merkbaar en zichtbaar’.

WIJ ZIJN CPOV: IN VERBINDING...

Wij bieden toegankelijk en veelzijdig christelijk primair onderwijs aan ongeveer 3500 kinderen in Veenendaal, Ochten en Zetten. Dat doen we vanuit twaalf reguliere basisscholen met een breed palet aan verschillende onderwijsconcepten. Daarnaast hebben we één school voor speciaal basisonderwijs en een voltijds voorziening voor hoogbegaafde kinderen.

WIJ ZIJN CPOV: ZO WERKEN WE... Vertrouwen, Veiligheid, Verbinding, Plezier en Passie

Scholen worden ondersteund door een professioneel stafbureau. Het bestuur van CPOV biedt de scholen niet alleen uitstekende faciliteiten om te groeien en te bloeien, het is tevens een keurmerk voor de kwaliteit van de aangesloten scholen.

Vanuit onze christelijke identiteit, in verbinding met God, met elkaar en met de wereld, willen wij kinderen toerusten voor de samenleving van morgen. Bij ons krijgt ieder kind ruimte voor de eigen identiteit, ruimte om op zijn/ haar manier te leren en te groeien. We bieden gelijke kansen voor iedereen en erkenning van ieders unieke talent: van het kind dat extra ondersteuning nodig heeft tot het kind met buitengewone talenten, wij streven naar een passende CPOV-school voor ieder kind.

Talenten vinden we niet alleen in de klas, maar ook voor en rondom de klas. Kinderen gaan graag naar school; zij voelen zich veilig, worden

gezien en gewaardeerd door zo'n 275 talentvolle en betrokken leerkrachten en nog eens 75 ondersteuners. Een leerkracht met vakmanschap en passie: dát geeft de doorslag voor goed onderwijs. Vanwege het grote belang van goede en gepassioneerde leerkrachten en ondersteuners voor de kwaliteit van het onderwijs, investeren we blijvend in ontwikkeling en groei van haar medewerkers.

De CPOV-scholen zijn geen eilandjes in de buurt, wijk of dorp. We werken daarom nauw samen met ouders, gemeenten, hogescholen, zorgpartners, organisaties voor buitenschoolse opvang, wijkorganisaties en andere belanghebbenden. Als grote scholenstichting denken, praten en werken we mee aan innovatief en toekomstgericht onderwijs, zodat we niet alleen nu, maar ook straks kwalitatief hoogwaardig onderwijs kunnen blijven bieden voor ieder kind.

WIJ ZIJN CPOV: HIER STAAN WE VOOR...

Vanuit onze christelijke identiteit, in verbinding met God, met elkaar en met de wereld, willen wij kinderen toerusten voor de samenleving van morgen.

Het christelijk geloof, met als basis de zichtbare liefde en genade van God voor mensen en voor zijn schepping, is het uitgangspunt van al ons handelen.

Wij willen vanuit een christelijke traditie op eigentijdse wijze in lessen en projecten aandacht geven aan en gelegenheid bieden tot het groeien in en praktisch maken van het christelijk geloof.

Het bieden van ruimte en respect voor elkaars geloofsbeleving vinden wij daarbij heel belangrijk. In onze statuten is dit alles formeel vastgelegd.

Wij werken vanuit een heldere missie. CPOV heeft als doel het verzorgen van goed, toegankelijk en veelzijdig, christelijk onderwijs in de regio Veenendaal, Ochten en Zetten. Wij willen dat kinderen met plezier naar school gaan, daar graag leren, zich competent voelen en geloven in eigen kwaliteiten. Bovendien willen we dat onze leerlingen de scholen verlaten met goede resultaten en naar vervolgonderwijs gaan dat past bij hun mogelijkheden. Wij hebben oog voor brede talentontwikkeling. Zo kunnen kinderen worden wie ze zijn en uitgroeien tot waardevolle mensen, die ieder naar eigen vermogen bijdragen aan de samenleving.

Deze missie wordt vertaald in onze visie. Ieder kind heeft unieke talenten. We delen binnen CPOV dezelfde visie op onderwijs, geënt op Bijbelse waarden en normen en vinden het belangrijk dat ieder kind naar eigen kunnen presteert. Door kinderen uit te dagen ontwikkelen zij zich optimaal, ieder op zijn of haar eigen manier.

Wij streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van onderwijs en vorming. Steeds weer is de vraag leidend: 'wat heeft dit kind nodig?' Omdat ieder kind eigen talenten bezit, wordt ons onderwijs afgestemd op de mogelijkheden van kinderen en wordt ingezet op de ontplooiing en ontwikkeling van deze unieke talenten.

WIJ ZIJN CPOV: ZO WERKEN WE...

Wij werken vanuit een aantal kernwaarden. Hiermee willen we het verschil maken voor kinderen, hun ouders en onze omgeving. De volgende kernwaarden geven aan waar wij voor staan:

VERTROUWEN

Het is van groot belang om als ouders en school in wederzijds vertrouwen samen te werken aan de ontwikkeling van kinderen. Door vertrouwen uit te spreken en uit te stralen naar de kinderen, groeit het zelfvertrouwen. Immers, vertrouwen en aandacht zijn voorwaarden voor het ontwikkelen van eigenheid. Bij ons mag ieder

kind zichzelf zijn en zich in eigen tempo ontwikkelen, zowel op sociaal-emotioneel als op cognitief gebied. Ook als collega's hebben we vertrouwen in elkaar; dit wordt ervaren in de goede, gelijkwaardige samenwerking.

VEILIGHEID

Je veilig voelen (fysiek, sociaal en emotioneel) zijn belangrijke aspecten om jezelf te ontwikkelen. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen, medewerkers en ouders zich gezien, gehoord en geaccepteerd voelen. Voor leerlingen is de school een veilige plek waar ze leeftijdsgenoten ontmoeten en waar ze kennismaken met verschillen in waarden, culturen en omgangsvormen. Leerlingen krijgen op onze scholen de ruimte om te ontdekken waar grenzen liggen, om fouten te maken en wat respect betekent. Daarnaast worden zij gestimuleerd om verantwoordelijkheid te nemen.

VERBINDING

Onze scholen staan midden in de samenleving. In en om de scholen staat het samen doen, denken en ontwikkelen centraal. Ouders zijn daarbij belangrijke partners. Elkaar kennen, luisteren naar wat er bij anderen leeft en leren van en met elkaar zijn sterk verankerd bij de scholen. Deze houding waarborgt een open communicatie, verantwoordelijkheid en structuur. Onze scholen verbinden leerlingen, ouders, medewerkers en hun omgeving. Daarbij brengt CPOV ook de scholen met elkaar in verbinding, waarbij leren van en met elkaar een belangrijk uitgangspunt is.

PLEZIER

Een kind dat met plezier naar school gaat, zal beter tot ontwikkeling komen. Daar zetten we ons met alles wat we kunnen en hebben voor in. Door ervoor te zorgen, dat onze leerlingen lessen op niveau krijgen aangeboden, dat lessen boeiend en uitdagend zijn en een beroep doen op de zelf ontdekkende houding van de leerlingen, zorgen we voor plezier. Maar ook onze leerlingen positief benaderen, hen laten weten, dat zij er mogen zijn, dat fouten maken mag, geeft plezier. En hoe plezierig is het wanneer je te horen krijgt: 'Je kán het! Ik geloof in jou!'.

PASSIE

Medewerkers bij CPOV worden uitgedaagd het beste van zichzelf te laten zien en te leren van en met elkaar. Daarbij is het essentieel dat de juiste mensen op de juiste plek zitten. Dan kan met passie worden lesgegeven en daadwerkelijk het beste uit elk kind gehaald worden. Alle medewerkers doen hun werk met passie. We werken vanuit ons hart, met plezier, gedrevenheid en energie. We doen het samen met anderen en zijn ervan overtuigd dat ons werk de moeite waard is. En die passie stimuleert kinderen om te komen tot aansprekende prestaties.

unieke
talenten

3

BLIK OP ONZE OMGEVING: WAT ZIJN ONZE UITDAGINGEN?

In snel veranderende samenleving is het belangrijk dat CPOV zich als christelijke onderwijsorganisatie blijft profileren en er voor zorgt dat er dagelijks aandacht is voor het christelijk geloof. Daarnaast vinden wij het van groot belang om met moed en lef te anticiperen op een aantal ontwikkelingen en trends binnen onze maatschappij. We noemen een aantal ontwikkelingen.

MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

DUURZAAMHEID EN BURGERSCHAP

Milieu en duurzaamheid worden steeds belangrijkere thema's. Aan mensen wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving. In dat kader zijn wij

geïnspireerd door de Global Goals. (Verenigde Naties, 2015). Wereldleiders hebben zeventien 'Sustainable Development Goals' opgesteld om de wereld tot 'een betere plek te maken in 2030. Onder andere binnen het aanbod burgerschap, maar ook binnen thema's als seksuele vorming en diversiteit en internationalisering geven wij op onze scholen aandacht en vorm aan onze maatschappelijke opdracht.

Wereldleiders hebben zeventien 'Sustainable Development Goals' opgesteld om de wereld tot 'een betere plek te maken in 2030.

SOCIALE CONTEXT

Er is meer verscheidenheid in de relatie tussen ouders en kinderen. Zo neemt bijvoorbeeld het aantal traditionele huishoudens af en het verschil in betrokkenheid van ouders bij hun kinderen neemt toe. In onze samenleving worden prestaties van mensen steeds vaker gemeten, genormeerd en gebruikt voor beoordelingen. Mensen, dus ook kinderen, krijgen echter ook steeds meer keuzevrijheid. Naast de positieve gevolgen daarvan kan dit problemen met zich meebrengen, want een (te) grote eigen verantwoordelijkheid voor keuzes maakt mensen soms kwetsbaar, onzeker en/of gestrest. Doordat de samenleving steeds informeler wordt, wordt bijvoorbeeld de verhouding tussen gezagsdragers en de burger steeds gelijkjer. Mensen, ook ouders en verzorgers, stellen veel in het werk om aan te

tonen dat zij in hun recht staan. Dat geeft in toenemende mate uitdagingen in het kader van een goede verstandhouding tussen scholen en ouders.

KENNIS EN TECHNOLOGIE

Ontwikkelingen rond kennis en technologie brengen veel mogelijkheden en ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Zo neemt de beschikbare kennis toe en is die makkelijker voorhanden. Gevolg daarvan is wel dat mensen (kinderen) het steeds moeilijker vinden om de juiste informatie te vinden (information overload). In het verlengde hiervan is de ontwikkeling van technologische middelen om leerprestaties te verbeteren in een stroomversnelling gekomen. Dit heeft steeds meer effect op ontwikkelingen in het onderwijs. Mensen kunnen technologie steeds meer

afstemmen op hun persoonlijke voorkeuren en het helpt hen sneller aan informatie en contact met andere mensen, zelfs wereldwijd. Dat maakt het mogelijk om ook Internationale samenwerkingsverbanden aan te gaan en te onderhouden. Mediawijsheid is in dat kader een belangrijk thema in het onderwijs. Bij de lessen maken leerkrachten veel gebruik van o.a. mobile devices, verschillende vormen van (sociale) media, software, etc. CPOV-scholen functioneren in netwerken die hierin voorzien en zijn zoveel mogelijk voorbereid op nieuwe ontwikkelingen. Denk hierbij aan intensieve contacten met het bedrijfsleven (MKB), het voortgezet onderwijs, hogescholen en andere kennisinstituten.

ONDERWIJS-ONTWIKKELINGEN

LEERLINGEN

Het aantal leerlingen in het primair onderwijs neemt af en wordt diverser. Het aandeel van leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte neemt toe in het reguliere onderwijs. Mede door passend onderwijs is er meer inzicht in de ondersteuningsbehoefte van kinderen ontstaan. Leerlingen in het primair onderwijs leren op een andere manier. Zij hebben steeds meer behoefte aan leerstrategieën en vaardigheden, en minder aan kennis. Parallel daaraan worden leerlingen

steeds vaardiger met ict en leren mede hierdoor meer buiten de school. Het moet op school ook leuk en gezellig zijn. Buiten school hebben kinderen het steeds drukker en zij hebben vaker een dagvullend programma.

SCHOLEN

Binnen het onderwijs is er in toenemende mate sprake van professionalisering. In dat kader neemt de diversiteit van functies en competenties op scholen toe. Daarnaast is er binnen het onderwijs meer en meer aandacht voor een goed personeelsbeleid en zelfevaluatie. Dit alles komt de kwaliteit van onderwijs binnen CPOV ten goede. We zien dat scholen steeds meer verschillen van elkaar. Scholen profileren zich in toenemende mate. Het uitgangspunt hierbij is onderwijskwaliteit en -innovatie. Daarnaast is ook het streven om zoveel mogelijk leerlingen te trekken. Scholen, ook CPOV-scholen, werken meer samen met andere instellingen bijvoorbeeld door intensievere samenwerking met instellingen voor buitenschoolse opvang. Ook is er meer integratie en samenwerking tussen gemeenten, onderwijs- en jeugdzorginstellingen. Een actuele ontwikkeling betreft aansluiting van het primair onderwijs op het voortgezet onderwijs.

PERSONEEL

We hebben te maken met zeer gedreven en vaardig personeel in het primair onderwijs en

op onze CPOV-scholen. Een bedreiging is het lerarentekort. De uitstroom van leraren groeit door de vergrijzing en er is te weinig instroom. Daarnaast verandert ook de samenstelling van het onderwijspersoneel. Zo neemt het aantal mannen in het onderwijs af en komen er meer mensen in het onderwijs met een academische opleiding. De veranderende leerlingpopulatie stelt steeds hogere eisen aan leraren. Daardoor worden er hogere eisen gesteld op de PABO's, bijvoorbeeld over vak kennis. Het is nog moeilijk meetbaar of dit ook leidt tot meer kwaliteit. Parallel aan andere maatschappelijke ontwikkelingen, zien ook leraren hun vak meer als beroep voor bepaalde tijd en minder als roeping. Wanneer we kijken naar technologische ontwikkelingen moeten teams moeite doen om ICT-vaardig te worden en te blijven.

ouders

Landelijke ontwikkelingen laten zien dat ouders en verzorgers hoge verwachtingen hebben van de kwaliteit van het onderwijs, zijn over het algemeen steeds assertiever richting de school en stellen zich gelijkwaardiger op aan leraren. Ouders kiezen vaker een school om de voorzieningen en resultaten en steeds minder vaak vanwege denominatie. Zij vragen in toenemende mate om maatwerk en zorg voor hun kind(eren) en willen meer inzicht in de voortgang van hun kind. Daarnaast verwachten ouders van school en opvang steeds meer een geïntegreerde aanpak en vragen om meer flexibiliteit van school en opvang, bijvoorbeeld inzake schooltijden en vakanties. Over het algemeen zijn ouders minder in de gelegenheid om de school te praktisch te ondersteunen.

Leerlingen in het primair onderwijs leren op een andere manier. Zij hebben steeds meer behoefte aan leerstrategieën en vaardigheden, en minder aan kennis.

ONDERWIJSINHOUD EN -BELEID

Zowel uitgeverij als scholen maken meer gebruik van onderzoek en wetenschappelijke inzichten over leren en lesmethoden. In dat kader zien we een sterke ontwikkeling en gebruik van digitaal (gepersonaliseerd) lesmateriaal. Ook hebben meer leraren behoefte aan flexibele lesmethoden, die online en adaptief zijn waardoor zij kunnen aansluiten bij de belevings- en leefwereld van leerlingen.

De resultaten van het onderwijs staan onder druk. Er is toenemende maatschappelijke zorg en discussie over de kwaliteit van het onderwijs. Door meer aandacht voor onderwijsresultaten richten scholen zich vaak eenzijdiger op opbrengsten. Deze ontwikkeling wordt versterkt door een telkens veranderend toezicht. Het onderwijsbeleid golft op en neer tussen centrale sturing ván en vrijheid vóór scholen.

Schoolbesturen moeten steeds vaker verantwoording afleggen over hun bestuur en resultaten (met name op het vlak van taal en rekenen).

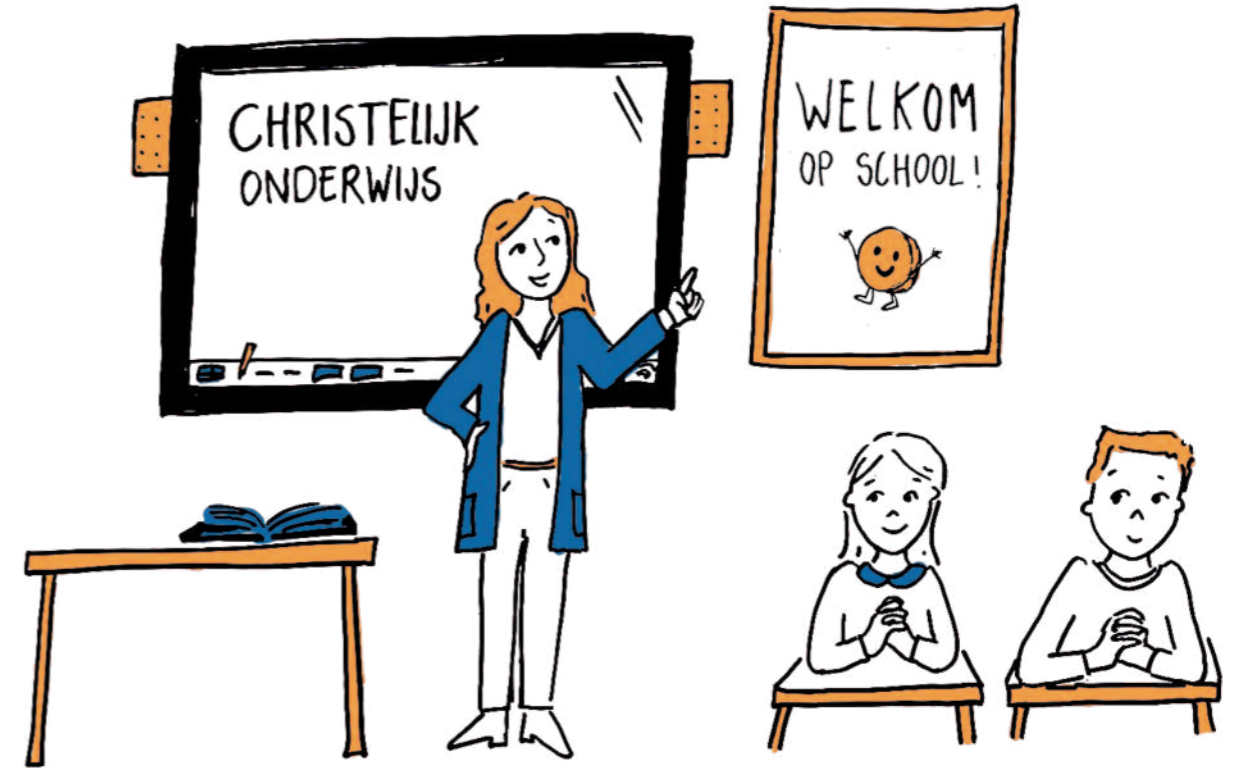
CHRISTELIJK ONDERWIJS VOOR IEDER KIND

Identiteit is meer dan het aanhangen van een godsdienst. Het is alles dat een persoon of een instelling tot precies deze persoon of instelling maakt. Het gaat binnen CPOV over levensbeschouwelijke, maar ook de pedagogische en onderwijskundige aspecten. De christelijke pedagoog Ter Horst (2008) schrijft over de samenhang van het waarnemen, het denken en het handelen in het kader van geloofs-overdracht en -opvoeding. Vanuit de gedachte dat het totale onderwijsproces een uiting is van de identiteit van CPOV, is bezinning op onze levensbeschouwelijke – en daarmee onze pedagogische en onderwijskundige – identiteit voor ons daarom ook van groot belang.

Wij zijn ons bewust van het karakter dat we samen geven aan de stichting.

RICHTINGGEVENDE UITSPRAKEN:

1. **Wij staan voor christelijk onderwijs. Dit betekent dat de Bijbelse boodschap een centrale plek inneemt en dat medewerkers, geïnspireerd door de liefde van God, omgaan met elkaar, leerlingen, ouders en andere betrokkenen.**
2. **Wij dragen onze christelijke visie uit, zoekend naar verbinding door ruimte te geven aan en rekening te houden met de talenten en diversiteit van medewerkers en leerlingen.**
3. **Wij begeleiden en stimuleren leerlingen en dagen hen uit bij het ontdekken, ontwikkelen en laten zien van de persoonlijke identiteit in relatie tot de ander.**

In het geven van het onderwijs is de Bijbel de bron van ons handelen. Vanuit het woord van God laten wij elkaar als professionals groeien in verantwoordelijkheid, eerlijkheid en wederzijds respect. Onze medewerkers zijn als opvoeders identificatiedragers voor onze leerlingen. Zij laten de leerlingen vanuit hun voorbeeldgedrag in het leven, de samenleving zien die hen omringt.

De basis is de zichtbare liefde van God voor mensen, voor zijn schepping en is de leidraad en het uitgangspunt in al ons handelen. Wij geloven dat Zijn liefde voor ons zich openbaarde in de

komst van Zijn zoon Jezus. Hij leerde ons wat liefde is en geeft ons hoop voor de toekomst. Wij geloven dat, als deze liefde doorwerkt in de medewerkers van CPOV, dit zal opvallen en herkenbaar zal zijn. Want van hieruit willen wij een royale, open en ruimhartige houding voorleven. Het is onze opdracht om onze leerlingen te stimuleren hun talenten maximaal te ontwikkelen om zo zelfstandige burgers in de 21^e eeuw te worden. Als christelijke stichting voor primair onderwijs stimuleren we leerlingen het leven met God te zoeken. Naast basisvaardigheden als rekenen, lezen en taal, willen we hen normen en waarden voorleven als

respect, eerlijkheid, verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid – ook ten opzichte van andere religies. Elke school van CPOV zal zijn visie daarop afstemmen bij het opstellen en uitvoeren van het schoolbeleid.

Op de scholen van CPOV mag op basis van deze uitspraken concreet verwacht worden dat medewerkers zich bezighouden met de vormgeving van de grondslag en identiteit en dat zij die grondslag en identiteit van de school tot uiting brengen in activiteiten en werkwijzen. We overleggen op bovenschools niveau en schoolniveau over de wijze waarop christelijke identiteit doorwerkt in de school en zullen daarbij respect tonen voor en ook ruimte bieden aan elkaars geloofsopvattingen.

In onze levensbeschouwelijke identiteit ligt ook een basis ten aanzien van relatievorming met leerlingen en ouders. Wij willen aan leerlingen en ouders uitleggen wat onze levensbeschouwelijke identiteit inhoudt en wat deze betekent voor de relaties onderling. Daarbij stimuleren en begeleiden we leerlingen bij het ontdekken, ontwikkelen en laten zien van de eigen identiteit en hoe zich die verhoudt tot ontwikkelingen in de samenleving en in de (directe) omgeving van de school.

Binnen onze scholen wordt de beschreven en beleden identiteit praktisch en zichtbaar vertaald door het aan de leerlingen vertellen van verhalen waarin het gebod 'God liefhebben boven alles en de naaste als jezelf' voorop staat. We geven

daarbij het Bijbel-/godsdienstonderwijs en de christelijke liederen een belangrijke plek en besteden ruime aandacht aan het vieren van de christelijke feesten. Wij integreren Bijbelse thema's en waarden, zoals dienstbaarheid en rentmeesterschap in ons onderwijsaanbod en ook bij binnen- en buitenschoolse activiteiten bekijken we consequent of deze passen binnen de identiteit van de school.

Als christelijke stichting voor primair onderwijs stimuleren we leerlingen het leven met God te zoeken. Naast basisvaardigheden als rekenen, lezen en taal, willen we hen normen en waarden voorleven als respect, eerlijkheid, verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid – ook ten opzichte van andere religies.

TOEKOMSTBESTENDIG ONDERWIJS VOOR IEDER KIND

ONDERWIJS VOOR IEDER KIND

Onderwijs voor iedereen: van een kind dat intensieve begeleiding nodig heeft tot een kind met behoefte aan verdieping. Vanuit onze maatschappelijke opdracht bieden we toegankelijk en kwalitatief primair onderwijs voor alle kinderen, wie je ook bent en wat je talent ook is. Ons principe is: gelijke kansen voor iedereen. Met een breed palet aan onderwijsvormen streven we ernaar dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. Zoals op pagina 3 is aangegeven ligt in onze Strategische Koers de focus op het beantwoorden van vraag: 'Wat willen wij (WHAT)? Een zeer belangrijk antwoord hierop ligt in de ontwikkeling en borging van onze onderwijskundige en pedagogische identiteit. Wij hechten

hierbij waarde aan wat de onderwijspedagoog, hoogleraar en auteur Gert Biesta hierover zegt in zijn boek 'Het prachtige risico van onderwijs' (Biesta, 2015). Hij spreekt over 'kwalificatie' (verwerven van kennis en vaardigheden), 'socialisatie' (meedoen in de samenleving, burgerschap) en 'persoonsvorming' (leren in zelfkennis en zelfverantwoordelijkheid, gekoppeld aan levensbeschouwing). Biesta geeft daarbij aan dat al het handelen in het onderwijs hoe dan ook een risico in zich heeft. Tevens benadrukt hij dat het in het onderwijs niet gaat om het vullen van een vat, maar om het ontsteken van een vuur. Deze visie vertalen wij met passie naar ons onderwijsaanbod.

RICHTINGGEVENDE UITSPRAKEN:

4. Wij bieden kinderen (van 0-14 jaar) vanuit ons onderwijs een kompas voor de toekomst.
5. Wij bieden gelijke kansen en mogelijkheden voor ieder kind, door te streven naar een passend en ontwikkelingsgericht onderwijsaanbod.
6. Wij bieden kinderen een toekomstbestendig aanbod binnen een toekomstbestendige omgeving.
7. Wij zorgen voor een veilige omgeving/school, waar leerlingen, medewerkers en ouders zich gezien en gehoord voelen.

Het onderwijs draagt belangrijke vaardigheden over, zoals taal, rekenen en burgerschap. Het biedt ook een rijke omgeving, die aansluit bij de natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen en hen inspireert tot ontdekken, tot onderzoeken en tot het oplossen van problemen. Zo worden onze leerlingen toegerust met basisvaardigheden en competenties die toekomstbestendig zijn.

Alle leerlingen binnen onze scholen krijgen onderwijs passend bij hun behoeften en vermogens. Wij houden ons in dit kader aan de 'wet passend onderwijs' die sinds 1 augustus

2014 van kracht is. Daarmee hebben schoolbesturen zorgplicht gekregen. Scholen zijn verantwoordelijk voor het vinden van een passende onderwijsplek voor ieder kind dat wordt aangemeld. Dat kan op de eigen school zijn, of op een andere school. Om dit goed te regelen werken regulier en speciaal (basis)onderwijs samen in een samenwerkingsverband. Wij werken met andere schoolbesturen in de regio samen in het Samenwerkingsverband Primair onderwijs Rijn & Gelderse Vallei. In Ochten werkt CPOV samen met het Samenwerkingsverband BePO en in Zetten met het Samenwerkingsverband Passend Wijs.

GELIJKE KANSEN VOOR IEDER KIND

Onze drijfveer is dat onze leerlingen zich gewaardeerd en veilig moeten kunnen voelen om tot bloei te komen. Om dit mogelijk te maken, ontwikkelen onze scholen zich tot stabiele scholen waar leerlingen volledig op hun plek zijn. Een plek waar we niet alleen voldoen aan hun behoeften en vermogens, maar ook een plek waar leerlingen met moderne middelen adaptief worden voorbereid op de toekomst en worden begeleid in hun leerproces. We stimuleren een actieve werkhouding bij leerlingen en sluiten zo goed mogelijk aan bij hun nieuwsgierigheid. Dat doen we door een rijke en uitdagende leeromgeving op al onze locaties te creëren. In dit kader maken wij een beweging van een 'passend' aanbod naar een meer 'inclusief' aanbod. Wij willen daadwerkelijk gelijke kansen voor ieder kind en dat zoveel mogelijk op één plek waar ook alle leerlingen,

wat hun mogelijkheden ook zijn, met elkaar kunnen optrekken. Initiatieven in dit kader worden gestimuleerd, geïnitieerd en ondersteund binnen onze stichting. Zo wordt expertise binnen CPOV, naast de expertise op alle reguliere scholen, onder andere zichtbaar in het speciaal basisonderwijs en vele innovatieve ontwikkelingen.

TOEKOMSTBESTENDIGE ONDERWIJS- KWALITEIT VOOR IEDER KIND

Ons onderwijs is belangrijk omdat kennis en vaardigheden nodig zijn voor een succesvolle onderwijsloopbaan. De periode op school biedt kinderen een brede basis voor ontwikkeling. Daarom is het zo belangrijk dat de kwaliteit van onderwijs over de gehele linie optimaal wordt vormgegeven. Het onderwijs draagt belangrijke

vaardigheden over, zoals taal, rekenen en burgerschap. Het biedt ook een rijke omgeving die aansluit bij de natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen, die hen inspireert tot ontdekken, tot onderzoeken en tot het oplossen van problemen. Dat uitgangspunt leidt tot een focus op sterke basisvoorzieningen en passend onderwijs. Wij streven naar samenhang en samenwerking, naar goede en sterke verbindingen tussen de verschillende schakels. Wanneer kinderen instromen in het primair onderwijs, hebben ze al een ontwikkeling doorgemaakt: thuis, op een kinderdagverblijf, bij een voorschoolse opvang of binnen het peuterwerk. Als ze vier jaar zijn geworden, gaat het leren en ontwikkelen ook buiten schooltijd door. In de naschoolse opvang, thuis, in de wijk, in een zorginstelling, bij vrijetijdsbesteding, etc. In dat kader investeren wij in kwalitatieve en sluitende arrangementen, waardoor wij onze leerlingen vanuit een pedagogische en educatieve visie een eenduidig aanbod kunnen garanderen.

SOCIALE EN FYSIEKE VEILIGHEID VOOR IEDER KIND

Elke leerling moet zich thuis en veilig voelen op een CPOV-school: om zich goed te kunnen ontwikkelen hebben kinderen scholen nodig waar ze zichzelf kunnen en durven zijn. Waar ze zich veilig en erkend voelen (fysiek, sociaal en emotioneel). Wij vinden het belangrijk dat leerlingen, medewerkers en ouders zich gezien, gehoord en geaccepteerd voelen en dat ze ervaren dat ze erbij horen. Voor leerlingen is de school een veilige plek waar ze

Leerlingen krijgen op CPOV-scholen de ruimte om te ontdekken waar grenzen liggen en om fouten te maken. Ook worden zij gestimuleerd om verantwoordelijkheid te nemen. Belangrijk hierbij is dat iedereen rekening houdt met elkaar, elkaar respecteert en zich kwetsbaar mag opstellen.

leeftijdsgenoten ontmoeten, een plek waar ze kennismaken met verschillen in waarden, culturen en omgangsvormen in onze samenleving.

Pesten grijpt sterk in op het gevoel van eigenwaarde en de emotionele veiligheid van kinderen en volwassenen. Pesten op school of op de werkplek wordt op geen enkele wijze getolereerd.

Medewerkers zorgen voor saamhorigheid, een veilige omgeving en welbevinden, waarbij er altijd een vangnet aanwezig is. Daarnaast zijn alle schoolgebouwen van CPOV veilig en voor leerlingen aansprekend ingericht: het binnenklimaat en de hygiëne in de klaslokalen is op

peil en de scholen zijn zuinig met energie en waar mogelijk gericht op duurzaamheid.

INNOVATIEF ONDERWIJS VOOR IEDER KIND

Toekomstbestendig onderwijs vraagt om een duidelijke visie op het onderwijs en de toekomst. Binnen CPOV blijven we werk maken van een doorlopende innovatie van het onderwijs op onze scholen. Niet om het vernieuwen zelf (als doel), maar om de aansluiting te blijven zoeken bij wat kinderen nodig hebben om tot bloei te komen, zodat zij goed voorbereid de stap naar het voortgezet onderwijs kunnen maken. We zijn in dat kader op elk niveau binnen de organisatie nieuwsgierig en zoeken voortdurend naar vernieuwing en aanscherping van onze visie en de vertaling daarvan in het gehanteerde onderwijsconcept. Op basis van actueel onderzoek kunnen we stellen dat het strakke programmagerichte onderwijs niet toekomstbestendig is. Binnen CPOV bewegen we ons toe naar steeds meer ontwerpgericht onderwijs op

onze scholen. Gepassioneerde medewerkers ontwerpen samen het best mogelijke aanbod en geven onze leerlingen een voorbeeld van onder andere een onderzoekende houding. Leerlingen krijgen op hun beurt steeds meer de ruimte en tools aangeboden om individueel en groepsgevoels te experimenteren, te realiseren en te communiceren.

Wij bieden een krachtige digitale leeromgeving, waarin leerlingen worden uitgedaagd tot onderzoekend leren met behulp van actuele ICT-technologie en sociale media. De samenleving verandert en ook het primair onderwijs moet zich blijven vernieuwen. Kinderen moeten worden voorbereid op nieuwe ontwikkelingen en andere mogelijkheden om te leren. Wij zien innovatie en toepassing van nieuwe technische mogelijkheden als een belangrijk en breed thema. Dit kan immers helpen om de kwaliteit van het onderwijs te vergroten en de kinderen het onderwijs te bieden dat bij hen past,

mede om hen op te leiden voor de samenleving van morgen. Binnen onze scholen wordt de toepassing van nieuwe technologieën gedeeld en er wordt gezorgd voor een kwalitatieve en samenhangende infrastructuur. Wij werken voortdurend aan optimalisering van de randvoorwaarden om het gebruik, de toegankelijkheid en de continuïteit van ICT-toepassingen te bevorderen. Ook worden de deskundigheid en de vaardigheden van leraren en assistenten vergroot door middel van (bij)scholing. Nieuwe technologie biedt mogelijkheden om scholen slim te laten samenwerken.

Het gaat niet om het vullen van een vat, maar om het ontsteken van een vuur (Biesta, 2015)

ONDERWIJS VOOR IEDER KIND DOOR MEDEWERKERS MET PASSIE

Een professioneel, kundig en gepassioneerd team: dát geeft de doorslag voor goed onderwijs. Medewerkers worden uitgedaagd het beste van zichzelf te geven en te leren van en met elkaar. CPOV zet zich in om het personeel van de scholen te kunnen laten zorgen voor goed onderwijs voor elk kind. Er komt veel op ons af: er zijn scholen die krimpen en scholen die groeien, de invoering van passend onderwijs en financiële middelen van de overheid die niet altijd toereikend zijn. Dit vraagt van onze scholen creativiteit en inspanningen om toekomstgericht te blijven denken bij de ontwikkeling van de leerlingen. CPOV ondersteunt en faciliteert het personeel daarbij en zorgt voor een professionele leergemeenschap met optimale randvoorwaarden, zoals scholingsmogelijkheden

en middelen voor innovatie (investeringen in nieuwe onderwijsmethoden).

Om de werkgelegenheid van het personeel te kunnen waarborgen en actief te kunnen inspelen

RICHTINGGEVENDE UITSPRAKEN:

8. Wij investeren samen in een werkomgeving waarin we elkaar zien en zorgen voor onszelf en de ander.
9. Wij staan voor een professionele cultuur, waarin voortdurende scholing en ontwikkeling centraal staat.

op krimpende en groeiende scholen binnen onze stichting, wordt de interne mobiliteit zoveel mogelijk bevorderd.

PASSIE VOOR JE WERK

Wanneer je passie voor je werk hebt, is dit zichtbaar in de manier waarop je lesgeeft en je taken uitvoert. Leerlingen merken dit en zullen onbewust meer intrinsieke motivatie tonen wanneer iemand bevlogen lesgeeft. Een goede leerkracht heeft passie voor zijn vak, is gemotiveerd en enthousiast. Wij noemen dat ook wel: hart voor het vak. Onze medewerkers worden uitgedaagd het beste van zichzelf te laten zien en te leren van en met elkaar. Daarbij is het essentieel dat de juiste mensen op de juiste plek zitten. Dan kan met passie worden lesgegeven en daadwerkelijk het beste uit elk kind gehaald worden. Samenvattend: medewerkers binnen CPOV doen hun werk met passie. We werken vanuit ons hart, met plezier, gedreven, met lef en energie. We doen het samen met anderen en zijn ervan overtuigd dat ons werk de moeite waard is. Die passie stimuleert onze leerlingen om te komen tot aansprekende prestaties.

WIJ WERKEN SAMEN; TALENTVOLLE MEDEWERKERS EN EEN AANTREKKELIJKE WERKGEVER

Onze medewerkers zijn professionals, gericht op ontwikkeling van de talenten van leerlingen. De leerkracht moet voldoende professionele ruimte hebben om het onderwijs op een kwalitatief hoog niveau vorm te geven. Omdat

het onderwijs voortdurend in ontwikkeling is, vragen we alle medewerkers zich te blijven ontwikkelen. CPOV wil op vele manieren (training, scholing, coaching, netwerken, kenniskringen, intervisie etc.) mogelijkheden bieden om zowel individueel als op teamniveau mee te groeien. Daarnaast willen we waar mogelijk en haalbaar de kwaliteit van ons aanbod door vakleerkrachten en/of specialisten op te leiden en in te zetten. Dat geldt bijvoorbeeld voor bewegingsonderwijs, muziek, handvaardigheid, techniek, rekenen, taal, gedrag, etc. We stimuleren en faciliteren in toenemende mate de uitwisseling van (deze) expertise. De verschillende processen in onze stichting kenmerken zich door: effect, efficiëntie en energie.

CPOV wil als werkgever ervoor zorgen dat zij een interessante speler is binnen de arbeidsmarkt voor onderwijzend personeel. Enerzijds door een aantrekkelijk pakket aan arbeidsvoorwaarden. We leggen hierbij de nadruk op de

ontwikkeling van talenten en het inzetten van expertise van personeelsleden ten behoeve van de school en/of CPOV. Anderzijds door de veiligheid van leerlingen, personeelsleden te bevorderen als het gaat om de werkomgeving en om de fysieke, sociale en emotionele veiligheid.

Het binden en boeien van personeelsleden is hierbij een belangrijk aandachtspunt. CPOV wil een professionele leergemeenschap zijn waarbij er ruimte is voor professionele ruimte en professionele ongelijkheid voor personeelsleden.

PROFESSIONEEL CULTUUR; ONTWIKKELTRAJECT VOOR ELKE MEDEWERKER

Vitaliteitsdenken, een optimale en duurzame ontwikkeling van alle medewerkers, staat centraal in de benadering van onze medewerkers. Het professionele welbevinden van iedere werknemer is richtinggevend. In dat kader bieden wij alle medewerkers een professioneel ontwikkeltraject zodat zij een betekenisvolle positie in de school en de samenleving in kunnen nemen.

Medewerkers binnen CPOV doen hun werk met passie. We werken vanuit ons hart, met plezier, gedreven, met lef en energie.

We monitoren de ontwikkeling van de medewerkers en doen dit stimulerend, initiërend en enthousiasmerend. De persoonlijke ontwikkelgesprekken zijn belangrijk, maar de kern is ontwikkeling. We werken vanuit vertrouwen, inspiratie, durven te dromen en zijn een dynamische organisatie waarbij we kijken naar kwaliteit en lange termijn doelen. Hierbij houden we de resultaten voor ogen!

ONDERWIJS VOOR IEDER KIND VANUIT VERBINDING EN SAMENWERKING

Stichting CPOV e.o. doet ertoe. Dagelijks bezoeken 3500 leerlingen uit zo'n 2000 gezinnen onze scholen. We hebben 350 medewerkers. Het heeft als logisch gevolg dat CPOV e.o. onderscheidend is en kan zijn binnen Veenendaal, Ochten en Zetten en een grote impact heeft op de samenleving. De maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een flexibele organisatie, passend bij de tijd. We denken hierbij aan autonomie van leerlingen, zelf-regulering, samenwerking, anders organiseren en ontwikkeling van talent. Dit maakt dat wij nadenken over de inrichting van de organisatie en het vormgeven van leiderschap in onze organisatie. We maken optimaal gebruik maken van elkaars kwaliteiten. Gaat het goed met de stichting CPOV, dan gaat het goed met de

school en de medewerkers en dat is wederkerig. Samenwerken en elkaar versterken is ons uitgangspunt. We zeggen wat we doen en doen wat we zeggen, we zijn trouw aan onze belofte!

LEIDEND IN ONDERWIJS

Onze scholen maken deel uit van een brede samenleving. De samenleving heeft invloed op wat er in de school gebeurt. Dat is goed, want dat zorgt ervoor dat ons onderwijs met de tijd meegaat. We betrekken de buitenwereld bij onze scholen, zodat we beter begrijpen wat kinderen en ouders nodig hebben.

Als grote scholenstichting willen we een vooruitstrevende rol spelen bij het vormgeven van innovatief en toekomstgericht onderwijs.

RICHTINGGEVENDE UITSPRAKEN:

10. **Wij voelen ons eigenaar van en verantwoordelijk voor onderwijs-beleid dat passend is voor alle leerlingen; we geven daar proactief vorm aan en zoeken de samen-werking hierin.**
11. **Wij maken deel uit van de netwerk-samenleving; we investeren in een goede en transparante samen-werking met ouders, belang-hebbers en overige samen-werkingspartners.**
12. **Wij hanteren een helder en transparant kwaliteitsbeleid en leggen verantwoording af over onze resultaten aan alle belanghebbenden.**

We werken daarbij nauw samen met ouders, gemeenten, hogescholen, zorgpartners, samenwerkingsorganisaties, organisaties voor buitenschoolse opvang, wijkorganisaties en andere belanghebbenden omdat we weten dat alleen door samenwerking het verschil wordt gemaakt voor onze leerlingen. Dankzij samenwerking kunnen we goed anticiperen op de voortdurende veranderingen binnen het onderwijs en kwalitatief hoogwaardig onderwijs blijven bieden voor ieder kind. CPOV participeert actief in de samenwerking met besturen,

scholen, PABO's etc. Met name waar het gaat om opleiden, onderwijsontwikkeling en onderzoek zoeken we de verbinding. Medewerkers worden gestimuleerd actief gebruik te maken van de in dat kader beschikbare mogelijkheden en faciliteiten.

SAMEN HET VERSCHIL MAKEN

CPOV bundelt de krachten: zowel bovenschools, tussen scholen onderling als op schoolniveau wordt er intensief samengewerkt. Door bovenschools samen te werken, kunnen de scholen excelleren op hun eigen gebied. Door samenwerking tussen scholen leren we van elkaar, wisselen we kennis uit en kunnen we elkaars expertise inzetten. Samenwerking binnen de school krijgt vorm binnen de teams en medewerkers onderling. Deze duurzame vormen van samenwerking zijn essentieel om leerlingen en ouders opbrengstgericht, eigentijds en kwalitatief hoogstaand onderwijs te kunnen blijven bieden. Het bestuur van CPOV biedt de aangesloten scholen niet alleen uitstekende faciliteiten om te groeien en te bloeien, het is tevens een keurmerk voor de kwaliteit van de aangesloten scholen.

Wij hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht en borgen en verbeteren waar nodig op basis daarvan ons onderwijs. We doen dat vanuit een professionele kwaliteitscultuur en functioneren daarin transparant en integer. In dit kader leggen we intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voeren we daarover actief een dialoog.

INFORMATIE EN COMMUNICATIE

CPOV staat voor een transparante en zorgvuldig communicerende onderwijsorganisatie. De interne en externe communicatie staat in het belang van het kind. Dit vraagt van iedereen betrokkenheid en een proactieve houding, gericht op privacy en veiligheid. Het primaire proces binnen CPOV vindt plaats op onze scholen. De scholen leggen verantwoording af aan de verschillende belanghebbenden (ouders, leerlingen, collega's, bestuur) met transparante en zorgvuldige communicatie door directie en medewerkers.

Alle medewerkers weten welk gedrag en handelen van ieder persoonlijk wordt verwacht. De informatievoorziening verloopt naast de persoonlijke contacten met ouders via de website en nieuwsbrieven. Voor een goede externe profilering zijn de volgende zaken belangrijk:

- Uitdragen van een helder profiel dat duidelijk maakt wie we zijn en waar we voor staan;
- Goede interne en externe informatievoorziening;
- Een heldere communicatiestructuur met korte lijnen;

EDUCATIEF PARTNERSCHAP

CPOV hecht grote waarde aan het educatief partnerschap met ouders en wil graag tevreden ouders. De scholen zijn gericht op ouderbetrokkenheid, passend bij de maatschappelijke ontwikkelingen en de schoolpopulatie. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van wie de ouders actief betrokken zijn bij het onderwijs, beter presteren.

We betrekken de buitenwereld bij onze scholen, zodat we beter begrijpen wat kinderen en ouders nodig hebben.

8

ONDERWIJS VOOR IEDER KIND MOGELIJK MAKEN

Voor toekomstbestendig onderwijs voor ieder kind is het noodzakelijk dat een aantal basisvoorwaarden op orde is. Een financieel gezonde organisatie is daarbij essentieel. Het leren moet plaats vinden in schone, veilige en goed uitgeruste gebouwen en het onderwijs moet gebruik kunnen maken van moderne ICT- en communicatiemiddelen. CPOV wil een effectieve en op duurzaamheid gerichte organisatie zijn. We streven ernaar dat het stafbureau ten dienste staat van (goed onderwijs voor) onze leerlingen, onze medewerkers en onze scholen. Zonder te tornen aan de zelfstandigheid van de aangesloten scholen en de verantwoordelijkheid van de schooldirecteuren wil CPOV de komende periode de CPOV-scholen maximaal ontzorgen.

RICHTINGGEVENDE UITSPRAKEN:

- 13. Wij voeren een gezond en duurzaam financieel beleid, zodat de continuïteit van het onderwijs is gewaarborgd.**
- 14. Wij zorgen ervoor dat onze schoolgebouwen aansluiten bij de onderwijskundige visie en een visitekaartje voor het geven van goed en toekomstbestendig onderwijs zijn.**

FINANCIËN

Een financieel gezonde en professionele bedrijfsvoering is voor CPOV en de aangesloten scholen de basis voor de continuïteit van ons onderwijs. CPOV zorgt voor efficiency door maximaal te profiteren van de grootte van de organisatie. Door gezamenlijke inkoop en dienstverlening te realiseren, worden kwaliteits- en kostenvoordelen gerealiseerd.

CPOV voert een gezond en duurzaam financieel beleid. Middelen worden rechtmatig en doelmatig ingezet om de onderwijskwaliteit te verhogen terwijl tegelijkertijd de risico's binnen de organisatie en scholen voldoende worden afgedekt. Financiële risico's zijn of worden in beeld gebracht en de hoogte van voorzieningen en reserves worden hiermee in overeenstemming gebracht. Voor zaken waarop de afzonderlijke scholen geen invloed hebben, worden risico's bovenschools gedragen.

Een transparant, meerjarig financieel beleid draagt zorg voor de continuïteit van ons onderwijs en biedt tevens ruimte voor investeringen en vernieuwingen.

HUISVESTING

CPOV zet zich in om alle schoolgebouwen aan te laten sluiten bij de onderwijskundige visie en het profiel van de specifieke school en waar nodig aan te passen aan de eisen van deze tijd en de toekomst. Ook wordt rekening gehouden met de realisatie van (integrale) Kindcentra in onze scholen. Wij streven er constant naar dat onze

schoolgebouwen een visitekaartje vormen voor het geven van goed en toekomstbestendig onderwijs. De inrichting en uitstraling van het gebouw en het bijbehorende speelterrein maken deel uit van onze kwaliteit. Planmatig onderhoud zorgt voor aangenaam werk- en leerklimaat. Daarnaast stelt CPOV hoge eisen aan de veiligheid, hygiëne en binnenklimaat in en om de school. Onder beheer verstaan we ook duurzaamheid. Wij zien het als onze opdracht om goed met Gods schepping om te gaan en zijn daarom zuinig met energie en gericht op duurzaamheid.

9

VAN BELEID NAAR PRAKTIJK, VAN BELOFTE NAAR RESULTAAT

Wat wij boven alles willen, is samen werken aan waar het in de kern om gaat: toekomstbestendig christelijk onderwijs voor ieder kind. Onze uitgangspunten voor de toekomst staan opgetekend in dit document en worden alleen van waarde wanneer we ze in de praktijk terugzien.

PROCES

We hebben in deze Strategische Koers de richting geschetst waarin wij ons als CPOV de komende jaren willen ontwikkelen en een beeld geschetst van wat we in 2023 graag willen hebben bereikt. Deze Strategische Koers is daarmee het startpunt van onze nieuwe beleidscyclus.

Onze strategische thema's gaan we bovenschols, maar met name op schoolniveau verder uitwerken. Want de daadwerkelijke

concretisering vindt op de scholen zelf plaats in de praktijk van alledag. Alle CPOV-scholen stellen jaarplannen op (o.a. schoolplannen) waarin de ambities uit dit document worden vertaald en vastgelegd in concrete doelstellingen. De scholen krijgen de ruimte om de ambities op zo'n manier te vertalen, dat ze passen bij het onderwijsconcept en -visie en de leerlingenpopulatie en de ontwikkelingsfase van de school. Het bestuur van CPOV kan en zal op basis van de evaluaties

Alle richtinggevende uitspraken voor de periode 2019-2023:

1. Wij staan voor christelijk onderwijs. Dit betekent dat de Bijbelse boodschap een centrale plek inneemt en dat medewerkers, geïnspireerd door de liefde van God, omgaan met elkaar, leerlingen, ouders en andere betrokkenen.
2. Wij dragen onze christelijke visie uit, zoekend naar verbinding door ruimte te geven aan en rekening te houden met de talenten en diversiteit van medewerkers en leerlingen.
3. Wij begeleiden en stimuleren leerlingen en dagen hen uit bij het ontdekken, ontwikkelen en laten zien van de persoonlijke identiteit in relatie tot de ander.
4. Wij bieden kinderen (van 0-14 jaar) vanuit ons onderwijs een kompas voor de toekomst.
5. Wij bieden gelijke kansen en mogelijkheden voor ieder kind, door te streven naar een passend en ontwikkelingsgericht onderwijsaanbod.
6. Wij bieden leerlingen een toekomstbestendig aanbod binnen een toekomstbestendige omgeving.
7. Wij zorgen voor een veilige omgeving/school, waar leerlingen, medewerkers en ouders zich gezien en gehoord voelen.
8. Wij investeren samen in een werkomgeving waarin we elkaar zien en zorgen voor onszelf en de ander.
9. Wij staan voor een professionele cultuur, waarin voortdurende scholing en ontwikkeling centraal staat.
10. Wij voelen ons eigenaar van en verantwoordelijk voor onderwijsbeleid dat passend is voor alle leerlingen; we geven daar proactief vorm aan en zoeken de samenwerking hierin.
11. Wij maken deel uit van de netwerksamenleving; we investeren in een goede en transparante samenwerking met ouders, belanghebbenden en overige samenwerkingspartners.
12. Wij hanteren een helder en transparant kwaliteitsbeleid en leggen verantwoording af over onze resultaten aan alle belanghebbenden.
13. Wij voeren een gezond en duurzaam financieel beleid, zodat de continuïteit van het onderwijs is gewaarborgd.
14. Wij zorgen ervoor dat onze schoolgebouwen aansluiten bij de onderwijskundige visie en een visitekaartje voor het geven van goed en toekomstbestendig onderwijs zijn.

op de scholen een vinger aan de pols houden. In dit document doen we beloftes aan de hand van richtinggevende uitspraken. De opdracht voor de komende jaren is om die beloftes waar te maken en te bewijzen. Om te checken of we de juiste dingen doen en of we voldoende effectief zijn, evalueren we onze activiteiten in een permanente dialoog. Met elkaar, met leerlingen en ouders, met samenwerkingspartners, financiers en toezichthouders. Wat zijn de resultaten en mijlpalen, liggen we nog op koers, moeten we misschien bijstellen? Dit gebeurt door elkaar scherp te houden op de ingezette richting en elkaar te bevragen op de lopende ontwikkelingen. Vanzelfsprekend nemen we daarbij andere resultaten, zoals inspectieverslagen, onderwijsresultaten en kwaliteitsvisitaties mee.

BIBLIOGRAFIE

Biesta, G. (2015). *Het prachtige risico van het onderwijs*. Culemborg: Uitgeverij Phronese.

Ter Horst, W. (2008). *Christelijke pedagogiek als handelingswetenschap*. Utrecht: Kok.

Verenigde Naties. (2015). <https://www.globalgoals.org/>.
Opgehaald van <https://www.globalgoals.org/>.

MEETBAAR, MERKBAAR EN ZICHTBAAR IDENTITEIT

Richtinggevende uitspraak	MEETBAAR; op elke CPOV-school...	MERKBAAR; op elke CPOV-school...	ZICHTBAAR; op elke CPOV-school
1. Wij staan voor christelijk onderwijs. Dit betekent dat de Bijbelse boodschap een centrale plek inneemt en dat medewerkers, geïnspireerd door de liefde van God, omgaan met elkaar, leerlingen, ouders en andere betrokkenen.	... vinden rituelen plaats, zoals dagopeningen en evt. sluitingen, het zingen van christelijke liederen, het vieren van christelijke feesten etc. ... houden schoolteams meditatieve momenten, zoals weekopeningen en/of -sluitingen, vieringen etc.	... stimuleren medewerkers elkaar en de leerlingen om, vanuit Gods liefde geïnspireerd, met elkaar om te gaan. ... zijn medewerkers identiteitsdragers en daarmee aanspreekbaar op een gezamenlijke christelijke normen en waarden in de samenstelling van het onderwijsaanbod en de omgang met elkaar.	... heerst een pedagogisch en didactisch klimaat dat geënt is op de Bijbelse boodschap van liefde waarbij oog is voor elkaar. ... wordt gewerkt vanuit een leeromgeving, waaronder het gebouw, waar de christelijke identiteit zichtbaar is en tot uiting komt.
2. Wij dragen onze christelijke visie uit, zoekend naar verbinding door ruimte te geven aan en rekening te houden met de talenten en diversiteit van medewerkers en leerlingen.	... wordt gewerkt vanuit een vastgestelde identiteit (zie 1). ... worden identiteit en burgerschap en verbonden in een visie culturele, etnische en levensbeschouwelijke diversiteit. ... worden talenten van medewerkers en leerlingen (h)erkent.	... benaderen we elkaar vanuit een respectvolle houding en benadrukken het 'je bent goed zoals je bent' principe. ... streven we naar een leer- en leefomgeving waarbinnen niemand wordt buitengesloten. ... heerst een positief en veilig klimaat binnen de hele school en elke relatie.	... wordt, vanuit de eigen identiteit, rekening houdend met de populatie (couleur locale), de christelijke visie uitgedragen. ... is binnen het curriculum en methodegebruik aandacht voor diversiteit.
3. Wij begeleiden en stimuleren leerlingen en dagen hen uit bij het ontdekken, ontwikkelen en laten zien van de persoonlijke identiteit in relatie tot de ander.	... hebben medewerkers zicht op de ontwikkeling van de (persoonlijke) identiteit van leerlingen door o.a. gesprekken en instrumenten (zoals vragenlijsten). ... worden leerlingen begeleid en uitgedaagd bij het ontwikkelen van hun persoonlijke identiteit door het gebruik te maken van methodieken (zoals Kanjertraining).	... ervaren leerlingen ruimte om hun eigen identiteit te ontdekken en te ontwikkelen en tonen respect voor dit proces van anderen.	... tonen leerlingen ten aanzien van hun identiteitsontwikkeling een groei in reflectieve vermogens.

MEETBAAR, MERKBAAR EN ZICHTBAAR TOEKOMSTBESTENDIG ONDERWIJS

Richtinggevende uitspraak	MEETBAAR; op elke CPOV-school...	MERKBAAR; op elke CPOV-school...	ZICHTBAAR; op elke CPOV-school
4. Wij bieden leerlingen (van 0-14 jaar) vanuit ons onderwijs een kompas voor de toekomst.	... wordt een aanbod verzorgd van onderwijs en opvang (kindcentrum) vanuit een eenduidige en doorlopende pedagogische visie. ... is visie en aanbod ontwikkeld/in ontwikkeling voor leerlingen van 10-14 jaar. ... wordt een beleid 'burgerschap' gehanteerd.	... wordt innovatief gewerkt en lef getoond. ... staan bij de ontwikkeling van leerlingen benodigde vaardigheden die zij in de toekomst nodig hebben centraal. ... is een gerichtheid op de toekomst en respect voor het verleden.	... is het aanbod, het programma en het gebouw en de inrichting toekomstbestendig en wordt doorlopend geanticipeerd op ontwikkelingen (zoals 0-14 jaar). ... wordt er samenwerking met belanghebbenden, kern- en ketenpartners.
5. Wij bieden gelijke kansen en mogelijkheden voor ieder kind, door te streven naar een passend en ontwikkelingsgericht onderwijsaanbod.	... wordt naar een passende plek gezocht voor iedere leerling die wordt aangemeld. ... is er inzicht in behoefte/ ontwikkeling van leerlingen, handelingsgericht werken (systeem bv. groepsplannen, OPP etc.). ... wordt er een aanbod ontwikkeld naar behoefte van leerlingen (opbrengstgericht werken).	... groeien leerlingen, ongeacht hun mogelijkheden.	... werken leerlingen aan hun ontwikkeldoelen op niveau van basis- of extra ondersteuning ... vindt waar mogelijk expertisedeling plaats (intern/extern)
6. Wij bieden leerlingen een toekomstbestendig aanbod binnen een toekomstbestendige omgeving.	... wordt aangesloten bij maatschappelijke ontwikkelingen en implementeren elementen in hun aanbod. ... worden doorlopende leerlijnen ontwikkeld en gehanteerd. ... wordt werk gemaakt van het goed zijn uitgerust en wordt een rijke leeromgeving voor leerlingen geboden.	... wordt samenwerken bevorderd en aangeleerd als voorbereiding op een netwerksamenleving. ... zijn leerlingen zelfstandig en onderzoekend denken en leren. ... zijn leerlingen vaardig in creatief denken.	... wordt een vastgesteld curriculum gehanteerd, inclusief toets-/evaluatiebeleid. ... vindt in toenemende mate gepersonaliseerd leren plaats en een kwalitatieve (digitale) en uitdagende leeromgeving. ... worden kennis, kunde en middelen van buiten naar binnen gehaald.
7. Wij zorgen voor een veilige omgeving/school, waar leerlingen, medewerkers en ouders zich gezien en gehoord voelen.	... wordt gezorgd voor fysieke en sociale veiligheid van leerlingen, medewerkers en ouders en wordt daar een vastgesteld instrumentarium bij (zoals een pestprotocol, leerlingvolgsysteem, RI&E etc.) bij gebruikt. ... gelden er afspraken over het samen zorgen voor een prettige en kwalitatieve leeromgeving.	... nemen leerlingen, medewerkers en ouders hun verantwoordelijkheid ten opzicht van elkaar. ... vinden ontwikkelingen en activiteiten plaats op basis van vertrouwen	... is er aandacht voor een positieve houding/attitude van alle betrokkenen. ... is er aandacht voor een rustige en geordende binnen- en buitenomgeving. ... is er ruimte en gelegenheid om elkaar te ontmoeten.

MEETBAAR, MERKBAAR EN ZICHTBAAR MEDEWERKERS MET PASSIE

Richtinggevende uitspraak	MEETBAAR; op elke CPOV-school...	MERKBAAR; op elke CPOV-school...	ZICHTBAAR; op elke CPOV-school
8. Wij investeren samen in een werkomgeving waarin we elkaar zien en zorgen voor onszelf en de ander.	... wordt geïnvesteerd in een aantrekkelijke werkomgeving met kwalitatieve faciliteiten voor (nieuwe) medewerkers. ... zijn duidelijke afspraken gemaakt over het schoolwerkklimaat. ... wordt gebruik gemaakt van een bovenscholings kwalitatief strategisch HRM- beleid.	... wordt ervoor gezorgd dat medewerkers elkaar zien, horen en serieus nemen. ... stralen alle medewerkers enthousiasme uit en werken zij samen.	... wordt op een transparante en actieve wijze gecommuniceerd. ... past het taalgebruik binnen de afgesproken en afgestemde kernwaarden. ... worden ontmoetingsmomenten (zoals teambuildingsactiviteiten) georganiseerd. ... wordt lief en leed gedeeld. ... wordt alles in het werk gesteld voor een goede personeelsbezetting.
9. Wij staan voor een professionele cultuur, waarin voortdurende scholing en ontwikkeling centraal staat.	... wordt het CPOV-beleid 'persoonlijke ontwikkelgesprekken' structureel ingezet. ... wordt er een actief professionaliseringsbeleid gevoerd. ... maken medewerkers gebruik van de aangeboden mogelijkheden in het kader van loopbaanontwikkeling.	... hebben medewerkers zicht op hun eigen ontwikkeling en investeren daarin.	... worden expertises van medewerkers ontdekt, ontwikkeld en ingezet op de eigen school en zo mogelijk breder in de organisatie.
10. Wij voelen ons eigenaar van en verantwoordelijk voor onderwijsbeleid dat passend is voor alle leerlingen; we geven daar proactief vorm aan en zoeken de samenwerking hierin.	... zijn medewerkers vertegenwoordigd binnen (project)groepen c.q. platformen op school- en/of stichtingsniveau. ... wordt het onderwijsbeleid op school en stichtingsniveau door alle betrokkenen cyclisch gevolgd en waar mogelijk verbeterd.	... voelen medewerkers zich eigenaar van school- en stichtingsontwikkeling. ... zijn medewerkers aanspreekbaar op hun gedrag en uitingen.	... werken medewerkers samen om de Strategische Koers van CPOV en de schoolplannen op schoolniveau uit te voeren. ... wordt werkt gemaakt van interne (zelf) evaluatie.

MEETBAAR, MERKBAAR EN ZICHTBAAR VANUIT VERBINDING EN SAMENWERKING

Richtinggevende uitspraak	MEETBAAR; op elke CPOV-school...	MERKBAAR; op elke CPOV-school...	ZICHTBAAR; op elke CPOV-school
11. Wij maken deel uit van de netwerksamenleving; we investeren in een goede en transparante samenwerking met ouders, belanghebbenden en overige samenwerkingspartners.	... wordt cyclisch en intensief samengewerkt met ouders, belanghebbenden en overige partners (zoals kinderopvang, Centrum voor Jeugd en Gezin, Samenwerkingsverband etc.). ... krijgt educatief partnerschap vorm in aanbod en overleg. ... wordt een helder beleid gehanteerd rond 'Opleiden in de School'.	... wordt de 'buitenwereld' de school in gehaald en staat de school middenin de maatschappij.	... wordt gewerkt aan innovatie in samenwerking met externe partners (zoals Gemeenten, Hogescholen, MKB etc.). ... worden studenten in de praktijk opgeleid.
12. Wij hanteren een helder en transparant kwaliteitsbeleid en leggen verantwoording af over onze resultaten aan alle belanghebbenden.	... wordt een eenduidig en vastgesteld kwaliteitsbeleid (intern en extern toezicht) gehanteerd. ... wordt verantwoording afgelegd door beleid en resultaten actief te delen met medewerkers, ouders en overige belanghebbenden.	... heerst een professionele cultuur waarbij gewerkt wordt vanuit een gezonde dialoog.	... wordt binnen het kwaliteitsbeleid gewerkt met de PDCA-cyclus. ... zijn resultaten zichtbaar en wordt verzamelde data gebruikt voor borging en verbetering.

MEETBAAR, MERKBAAR EN ZICHTBAAR BASISVOORWAARDEN

Richtinggevende uitspraak	MEETBAAR; op elke CPOV-school...	MERKBAAR; op elke CPOV-school...	ZICHTBAAR; op elke CPOV-school
13. Wij voeren een gezond en duurzaam financieel beleid, zodat de continuïteit van het onderwijs is gewaarborgd.	... wordt gebruik gemaakt van een bovenscholss kwalitatief strategisch financieel meerjarenbeleid. ... worden middelen doelmatig en rechtmatig ingezet om de onderwijskwaliteit te borgen of verbeteren.	... wordt er op een goede en verantwoordelijke manier omgegaan met middelen en materialen.	... zijn er voldoende middelen en materialen beschikbaar voor medewerkers en leerlingen.
14. Wij zorgen ervoor dat onze schoolgebouwen aansluiten bij de onderwijskundige visie en een visitekaartje voor het geven van goed en toekomstbestendig onderwijs zijn.	... wordt geïnvesteerd in het laten aansluiten van het schoolgebouw bij de onderwijskundige visie c.q. profiel van de school.	... is er aandacht voor rentmeesterschap door keuzes die worden gemaakt ten aanzien van duurzaamheid.	... is aandacht voor hygiëne en een fris binnenklimaat.

‘Goed onderwijs voor ieder kind, want in ieder kind schuilen unieke talenten’, dat is onze kernopdracht. Onderwijs waarbinnen talenten worden ontdekt en ontplooid om kinderen voor te bereiden op de maatschappij van morgen.

CPOV: Omdat ieder kind telt!
Meer informatie? Kijk op www.cpov.nl